

DET KONGELIGE
FORSVARSDPARTEMENT

Innkomet

1 NOV 2010

Den internasjonale juristkommisjon, norsk avdeling

Tidl. ref.

Vår ref.
2008/00455-18/FD II-5/IBO

Dato 28 OKT 2010

**VEDRØRENDE NORSKE SOLDATERS ANSVAR VED OVERLEVERING AV
FANGER TIL AFGHANSKE MYNDIGHETER**

Forsvarsdepartementet viser til brev oversendt via e-post 27.oktober hvor ICJ-Norge tar opp den siste tids rapportering i media i forbindelse med ISAF-operasjonen i Afghanistan og norske styrkers overlevering av anholdte personer til afghanske myndigheter. Det vises i brevet bl.a. til intervju med oberstløytnant Joar Eidheim i Ukeadressa 23.oktober og hans uttalelser om styrkenes bidrag til anholdelse av personer som deretter er overlevert til afghanske myndigheter, herunder at antallet slike overleverte personer er nærmere hundre.

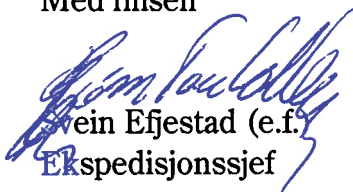
Det er nødvendig å ta utgangspunkt i det folkerettslige grunnlaget for tilstedeværelsen av norske styrker i Afghanistan, og det folkerettslige grunnlaget for de oppgaver styrkene er satt til å gjøre. FN's Sikkerhetsråd har gjennom flere resolusjoner (siste av 13. okt 2010) vedtatt at situasjonen i Afghanistan utgjør en trussel mot internasjonal fred og sikkerhet, og autorisert opprettelsen av en internasjonal militær styrke utrustet til å understøtte afghanske myndigheter med å skape sikkerhet og stabilitet. Sikkerhetsrådet har videre i sine resolusjoner stadfestet klart at ansvaret for opprettholdelsen av lov og orden ligger på afghanske myndigheter ("*.. Recognizing that the responsibility for providing security and law and order throughout the country resides with the Afghan Authorities,...*").

Anholdelser som skjer som et ledd i utførelsen av oppgaven med å skape sikkerhet og stabilitet skjer i understøttelse av afghanske myndigheter, og ikke som et ledd i norsk nasjonal myndighetsutøvelse. Dette er også bakgrunnen for at norske styrker i stor utstrekning planlegger og gjennomfører operasjoner hvor anholdelse er sannsynlig

eller et mål, i samarbeid med afghansk politi eller afghanske styrker. Selve anholdelsen i slike fellesoperasjoner vil også fysisk gjennomføres av de afghanske sikkerhetsstyrkene. Personell som anholdes i disse situasjonene er således helt og fullt å anse som anholdt av afghanske myndigheter, og det er således aldri snakk om noen overlevering fra norske styrker. Dette er også bakgrunnen for at antallet overleverte slik det har blitt fremstilt i media er feilaktig høyt.

I enkelte tilfeller har norske ISAF-styrker også når de har operert på egen hånd blitt nødt til å anholde personell som har medført en trussel mot det mandatet ISAF er gitt av FN's Sikkerhetsråd. Disse personene (29 totalt) har blitt overlevert afghanske myndigheter så snart som mulig og i henhold til de fastsatte tidsfrister, regler og prosedyrer som er fastsatt for ISAF. For disse personene har Norge, i likhet med en rekke andre ISAF-nasjoner, sørget for å få mulighet til å følge opp deres videre skjebne, både ved tilgang til de personer som har blitt idømt straff og som sitter fengslet, og ved å bli informert om løslatelse der det har skjedd. Dette monitoreringsansvaret og den muligheten Norge har til slik oppfølging må imidlertid ikke forveksles med den strafferettslige jurisdiksjon over disse personene som tilligger Afghanistan som suveren stat på afghansk territorium. Det er imidlertid like klart at konkret informasjon om at personen(e) som skal overleveres vil bli utsatt for tortur, vil forhindre overlevering i ethvert slikt tilfelle. Slik konkret informasjon har imidlertid ikke foreligget i de fåtalls overleveringer som hittil har skjedd. Det opplyses i den forbindelse også at det gjennomføres jevnlig besøk av norske styrker til de ytterst få personer som fremdeles sitter fengslet.

Med hilsen

Svein Efstad (e.f.)
Ekspedisjonssjef

Jarl Eirik Hemmer
spesialrådgiver